

## **ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МІГРАНТІВ В УКРАЇНУ У СОЦІОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ**

Т. Ю. Прохасько

Львівський національний університет імені Івана Франка, вул.  
Університетська,  
1, м. Львів, Україна, 79000,  
[t.prokhasko@lnu.edu.ua](mailto:t.prokhasko@lnu.edu.ua)  
<https://orcid.org/0009-0002-9580-4791>

Стаття присвячена соціологічному аналізу формування політики залучення іноземних мігрантів в Україну в контексті повоєнного відновлення. Наголошується, що демографічна криза, спричинена російською агресією, породжує критичну потребу у відновленні людського капіталу, а контрольована імміграція може стати одним із ключових інструментів модернізації країни. У роботі розглянуто поширені теоретичні підходи до вивчення міграції від контраверсійної моделі «push-pull» та нової економіки трудової міграції до мережевої теорії та концепції «aspirations-capabilities». На основі міжнародного досвіду Німеччини, Франції та Швеції проаналізовано соціальні ризики та інституційні виклики, пов'язані з прийомом та інтеграцією мігрантів. Представлено результати емпіричного кількісного дослідження щодо ставлення українців до потенційного залучення мігрантів, яке демонструє загалом позитивне сприйняття, але й певну обережність у приватних контактах. Виявлено ключові прогалини української інтеграційної політики та сформульовано стратегічні пріоритети: створення комплексної системи інтеграції, посилення комунікаційної підтримки, активізація ролі місцевого самоврядування та врахування безпекових аспектів. Зроблено висновок, що ефективна імміграційна та інтеграційна політика є необхідною умовою стійкого повоєнного розвитку України.

**Ключові слова:** міграція, імміграційна політика, війна, повоєнне відновлення, соціальна інтеграція, демографічна криза, людський капітал, міжкультурна взаємодія, міжнародний досвід, українське суспільство.

*Постановка проблеми.* Повоєнне відновлення України неминує супроводжуватиметься масштабними соціальними трансформаціями. Однією з ключових рушійних сил трансформації, правдоподібно, стане демографічна криза, загострена наслідками російської агресії. Втрата мільйонів громадян через еміграцію, та високу смертність вже спричиняє ситуацію, у якій людський капітал стає критично дефіцитним ресурсом. За даними Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців, станом на лютий 2025 р. у світі зареєстровано понад 6 мільйонів 900 тисяч українських біженців [1]. Центр Економічної Стратегії прогнозує, що лише близько півтора мільйона українських біженців повернуться з-за кордону після закінчення бойових дій [2]. Це посилює негативні тенденції, які сформувалися ще до 2022 р., серед яких стало перевищення смертності над народжуваністю, економічна еміграція працездатного населення, старіння демографічної структури [3]. У цих умовах потреба залучення іноземних мігрантів перестав бути лише економічним питанням і перетворюється на стратегічний соціальний виклик та важливий фактор суспільної стійкості, що

потребує комплексного осмислення з позицій сучасної соціології.

Саме тому для держави є необхідним пропрацювати потребу формування політики залучення іноземних мігрантів, яка може стати одним із небагатьох дієвих механізмів подолання дефіциту людського капіталу. Згідно із розрахунками соціологині Е. Лібанової, Україні необхідно щороку залучати біля трьохсот тисяч іноземців, щоб, щонайменше, втримати кількість населення на позначці 30 мільйонів [4].

Міграцію варто розглядати не лише як переміщення людей між країнами. Таке трактування не передавало б усієї її багатогранності та багаторівневості. Це явище також включає в себе процеси соціального включення (або ж виключення), адаптації, формування нових соціальних зв'язків і трансформацію соціальних структур як у країнах-донорах, так і в країнах-реципієнтах. Як влучно зазначив чинний Генеральний Секретар ООН А.Гуттереш, «міграція сприяє економічному зростанню, зменшує нерівність і об'єднує різні суспільства. Але вона також є джерелом політичної напруженості та людських трагедій» [5].

Принцип вільного пересування людей є одним із ключових засадничих принципів Європейського Союзу поряд зі свободою руху капіталу, товарів і послуг [6]. Водночас, зростання кількості нелегальних мігрантів і складнощі їхньої соціально-економічної інтеграції перетворили міграційну проблематику на одну з гарячих політичних тем не лише в провідних європейських державах (Німеччині, Великій Британії, Швеції, Італії тощо), але й у Сполучених Штатах. Чинний президент США Дональд Трамп уже розпочав реалізацію обіцяних заходів щодо масштабної депортації нелегальних мігрантів і посилення контролю на кордонах [7]. Паралельно подібні ініціативи запроваджує й канцлер Німеччини Фрідріх Мерц, якого справедливо можна вважати одним із лідерів ЄС [8]. Такі процеси вказують на глибокі зміни у глобальних міграційних тенденціях найближчими роками, а також на прорахунки урядів під час формування міграційних політик.

Можна прогнозувати, що після завершення активної фази війни, Україна опиняється у соціально-економічній ситуації, схожій до історичних прикладів Німеччини, Франції чи Швеції після Другої світової війни. У цих державах саме імміграція стала одним із ключових інструментів відновлення та модернізації суспільства. Разом із цим, український соціум не має тривалої інституційної історії прийому мігрантів, що створює додаткові соціальні, культурні та політичні ризики.

Соціологічна проблематика залучення іноземних мігрантів виходить за межі економічних міркувань. Йдеться про формування нових моделей соціальної інтеграції, запобігання конфліктам, підтримання соціальної згуртованості та адаптацію інституцій до мультикультурності. Також необхідно враховувати суспільні настрої, рівень толерантності, страхи та очікування населення.

*Метою цієї статті є аналіз соціологічних аспектів політики залучення іноземних мігрантів в Україні в контексті повоєнного відновлення з опорою на теоретичні підходи, міжнародний досвід та власні емпіричні дані.*

*Аналіз наукової літератури* Теоретичні підходи, що стосуються соціологічного аналізу міграційних процесів ґрунтуються на низці класичних і сучасних теорій. Ще у середині ХХ ст. Е. Лі сформулював модель «push-pull» чинників, що, на його думку, визначають переміщення населення. Згідно з Лі, люди залишають країни з дефіцитом можливостей і переїжджають у ті, де соціально-економічні перспективи кращі [9]. Подібні економічні аргументи розвивалися у неокласичній

макроекономічній теорії Д. Гарріса та М. Тодаро, яка показала, що міграційні потоки формуються не лише через фактичні доходи, а й через очікувані шанси на працевлаштування [10]. Теорія Лі зазнає критики з боку колег. Зокрема, соціолог Г. Де Хасс вважає її такою, яка не може комплексно пояснити міграційні патерни реального світу та спирається тільки на раціональний вибір людини [11]. Важливим кроком у дослідженні міграції стала «нова економіка трудової міграції» О. Старка, у якій рішення про переїзд розглядається як стратегія всієї сім'ї або домогосподарства для диверсифікації ризиків [12]. У 1970-1990 рр. розвиваються також мережева теорія Д. Мейсі, що акцентує на ролі соціальних зв'язків у підтримці міграційних потоків [13]. Саме ця теорія може стати важливим теоретичним фундаментом дослідження формування політики залучення зовнішніх мігрантів в Україну через призму соціології. У ХХІ ст. значного поширення набула концепція «aspirations-sarabilities» («прагнення – можливості») Г. де Хааса [11]. Вона поєднує структурні можливості (економіка, політика, інституції) з індивідуальними прагненнями, пояснюючи не лише «чому» відбувається міграція, а й «чому ні» у випадках, коли прагнення є, але бракує ресурсів [11]. Ця рамка особливо релевантна для України, де поєднуються обмежені можливості внутрішнього ринку праці з прагненням населення до мобільності та підвищення рівня свого життя.

З точки зору соціології міграцію доречно розглядати як багатовимірний процес, що охоплює економічний, соціальний, культурний, політичний і особистий виміри. Тут варто згадати одну із найбільш вживаних моделей А. Ейджера та А. Стренга, яка окреслює ключові сфери соціальної інтеграції мігрантів: права та громадянство, мовні та культурні компетенції, доступ до житла, праці, освіти й медицини, а також соціальні зв'язки у суспільстві, що їх приймає [14]. З іншого боку, варто розглянути теорію акультурації Дж. Беррі, що розрізняє стратегії інтеграції, асиміляції, сегрегації та маргіналізації [15]. У контексті ЄС акцент робиться на інтеграції як двосторонньому процесі, що складається із готовності мігрантів до адаптації та готовності суспільства-реципієнта створити сприятливі умови для цього. Цей принцип лежить в основі Плану дій з інтеграції та інклюзії 2021–2027 років [16].

Аналіз джерел також показує, що післявоєнні суспільства стикаються з подвійним викликом: потребою у швидкому відновленні людського капіталу та ризиком соціальної напруги. Досвід Німеччини та Франції після Другої світової війни свідчить, що залучення іноземних трудових мігрантів суттєво прискорило економічне відновлення, проте, на той момент, відсутність комплексних програм інтеграції спричинила довготривалі проблеми з культурною адаптацією та сегрегацією, наслідки яких ці держави відчувають й сьогодні [17].

При дослідженні теми міжгрупових відносин варто звернути увагу на гіпотезу міжгрупового контакту І. Олпорта, який довів, що позитивний контакт у рівних умовах зменшує упередження [18]. Подальші дослідження Петтігрю та Тропп підтвердили універсальність цього механізму [19]. На противагу цьому, А. Портес у своїх працях про соціальний капітал зазначає, що етнічна різноманітність без належних інституцій може підривати довіру та солідарність між групами [20]. Ця теорія вкотре підкреслює важливість створення солідної та спроможної інституційної бази для інтеграції та взаємодії іноземців з суспільством-реципієнтом. Міжнародна організація з міграції (IOM) та UNHCR у своїх звітах також підкреслюють потребу у створенні інституційної інфраструктури інтеграції в Україні. Йдеться про мовні курси, центри адаптації, спрощення процедур визнання професійних кваліфікацій, тощо [21].

Історичний досвід повоєнного відновлення європейських держав після Другої світової війни чітко ілюструє соціологічні виклики масового залучення іноземців, навіть за умови очевидної економічної вигоди. Так, Програма «Gastarbeiter» («гастарбайтерів»), запроваджена у 1955 році у Німеччині, була економічно успішною і сприяла «Wirtschaftswunder» («економічному диву») [22]. Це період у 1950-х роках, коли середньорічний приріст ВВП становив близько 8%. Іноземні робітники становили понад 6% робочої сили. Однак, соціально-соціологічний аспект був проблемним: багато робітників, яких планували залучити лише тимчасово, залишилися на постійне проживання. Це призвело до довгострокових демографічних змін та соціальної напруженості і проблем культурної адаптації, оскільки рання інтеграційна політика Німеччини була недосконалою [23].

У Франції в часи «Trente Glorieuses» («славне тридцятиріччя») імміграція суттєво змінила демографічний ландшафт, майже подвоївши кількість мігрантів до 4 мільйонів (6% населення) до 1970-х років [24]. Велика кількість залученої робочої сили призвела до безпрецедентного економічного процвітання. Проте, стрімкий приплив мігрантів створив проблеми соціальної інтеграції. Багато іммігрантів зіткнулися із соціальною ізоляцією та займали низькокваліфіковані посади, що призвело до культурного поділу і конфліктів на етнічному ґрунті, апогеєм яких стала «Паризька різанина» 1961 року [25].

З іншого боку, хоча Швеція й не була спустошена війною, повоєнна економічна криза в країні вимагала швидкого залучення робочої сили. Відповідна політика залучення забезпечила економічний бум (4-5% зростання ВВП) [26]. Однак, інтеграція відставала: перші іммігранти стикалися з поганими житловими умовами та обмеженою соціальною мобільністю. Це спонукало до переходу у 1975 році до мультикультуралізму як офіційної політики, хоча дебати про ефективність асиміляції та політики ідентичності тривають і досі [27].

Ці приклади демонструють, що економічний успіх політики залучення мігрантів може бути тимчасовим, якщо в державі не буде паралельного впровадження ефективних політик соціальної інтеграції для запобігання соціальній напруженості.

Хоча тема залучення іноземних мігрантів до України є відносно новою та недостатньо дослідженою, можна виділити декілька вагомих проектів, що працюють в цьому напрямку. Серед них – «Аналіз міграційної політики держав: орієнтири для України», здійснений в рамках проекту «Візія – 33: «Збереження і розвиток трудових ресурсів України в найближче десятиліття» [28]. Автори С. Калініна та С. Ланська досліджують нормативно правову базу та інтеграційні практики щодо іноземців у розвинених державах, виділяючи спільні та відмінні риси [28]. З іншого боку, Н. Криницька та А. Комзюк, аналітики громадської організації «Право на Захист», описують актуальні проблеми у сферах правової, соціальної та економічної адаптації іноземців в Україні [29]. *Виклад основного матеріалу.* Для формування успішної політики залучення мігрантів в Україні критично важливе розуміння ставлення до них з боку приймаючого суспільства. У рамках авторського дослідження було проведено кількісне дослідження (онлайн-опитування 102 осіб) для виявлення ставлення українців до потенційного залучення іноземців. Опитування було проведене у квітні-травні 2025 р. Хоча дослідження має обмеження через нерепрезентативність (56% опитаних – молодь 18-24 роки, 56% – мешканці Львівської області), воно все ж дозволило виявити деякі важливі соціологічні тенденції:

- по перше, потреба залучення іноземних мігрантів для повоєнної відбудови є усвідомлена. Майже 96,1% опитаних оцінили актуальну демографічну ситуацію як негативну або радше негативну. Понад 81% респондентів вважають, що Україна потребуватиме або скорше потребуватиме залучення іноземних мігрантів після війни. Що стосується загальне ставлення, переважна більшість має помірковано-позитивне ставлення: 37,3% - скорше позитивне, 31,4% - позитивне. Тільки 15,7% мають негативне або скорше негативне ставлення;

- по друге, постерігається певна обережність щодо приватної сфери. 49% опитаних готові жити поруч з іноземними мігрантами, але 40,2% вказали, що їхня готовність залежить від країни походження. Водночас готовність працювати поруч з іноземцями є вищою (57,8%). Це може свідчити про те, що респонденти схильні менш охоче впускати «чужинців» саме до приватної сфери, розділяючи особисте й професійне життя;

- по третє, опитування також дозволило респондентам обрати, які фактори вони вважають ключовими для успішної інтеграції мігрантів. Найчастіше згадувалися знання мови (75,5%), повага до українських традицій і законів (76,5%), а також наявність працевлаштування (68,8%);

- по четвєте, хоча крайня ксенофобія не є масовою проблемою для нашої держави, українці поділяють побоювання, зокрема щодо конфліктів через культурні відмінності (73,5%), зростання злочинності (58,8%) та поширення нелегальної міграції (45,1%).

Важливим завданням кількісного опитування було з'ясувати, чи є серед українців чітке розуміння того, яких за походженням мігрантів вони бажають чи не бажають бачити у своїй країні. Результати показали, що існує чітка перевага залученню європейців (Східна та Західна Європа), громадян США, Японії, балтійських та скандинавських держав. На противагу цьому, абсолютна більшість категорично не хоче бачити росіян та білорусів (93%), а також вихідців із Китаю (72%), Індії, Пакистану та «радикально ісламістських» держав. Це свідчить, що фактором сприйняття є не стільки раса, скільки менталітет та ставлення до України у державі походження мігрантів.

Незважаючи на переважно позитивне ставлення суспільства до ідеї залучення мігрантів, політика їхнього залучення в Україні знаходиться на початковій стадії розвитку. Українське законодавство у цій сфері є фрагментованим (Закони «Про Імміграцію», «Про правовий статус іноземців» тощо), а єдиний Міграційний кодекс, передбачений Стратегією державної міграційної політики до 2025 року, досі не прийнятий. Чинна Стратегія 2017 року визнає, що інструменти інтеграції не розвинені.

Соціологічні проблеми інтеграції підкреслюються низкою слабких сторін, відображених через SWOT-аналіз, здійснений автором в ході дослідження:

1. Низький рівень інтеграційної підтримки: практично відсутні державні курси мови та програми соціальної адаптації, навіть для біженців.

2. Відсутність стандартизації: в Україні бракує стандартизованої системи мовної сертифікації для іноземців, необхідної для інтеграції, на відміну від Німеччини, Франції чи Швеції.

3. Локальна дезінтеграція: місцеві органи влади (ОМС) здебільшого не беруть участі в інтеграції мігрантів. Дослідження виявило, що лише Вінниця та Суми розробили місцеву політику інтеграції.

4. Навіть ті, хто працює, стикаються з проблемами. Опитування МОМ 2014 року показало, що лише 39,7% мігрантів були офіційно працевлаштовані, а

бар'єрами були мовні труднощі, невизнання дипломів та структурна дискримінація [30].

Враховуючи результати дослідження ставлення українців до політики залучення іноземних мігрантів в контексті повоєнного відновлення, а також враховуючи актуальні проблеми такої політики та успішні практики міжнародного досвіду, ми пропонуємо перелік стратегічних пріоритетів. Успішна політика залучення мігрантів вимагає не лише економічної дотримання доцільності, але й формування цілісної інтеграційної інфраструктури, спрямованої на вирішення викликів, ідентифікованих суспільством.

1. Формування ефективної інтеграційної політики. Спираючись на досвід Німеччини, Франції та Швеції, необхідно розробити та ухвалити національну програму інтеграції зовнішніх мігрантів, яка включатиме в себе наступні елементи:

- обов'язкові мовні та орієнтаційні курси: оскільки знання мови є ключовим чинником успішної інтеграції (за опитуванням), необхідно створити широку мережу доступних мовних та орієнтаційних курсів (історія, культура, основи права). Досвід Німеччини (700 академічних годин курсів) чи Франції (Республіканський інтеграційний контракт) може слугувати орієнтиром;

- мовна сертифікація: створення державної програми сертифікації володіння українською мовою з поділом на відповідні рівні знань для зовнішніх мігрантів.

2. Забезпечення комунікаційної підтримки. Соціальне несприйняття, хоч і не є масовим, залишається загрозою. Необхідні дві кампанії:

- зовнішня інформаційна кампанія: позиціонування України як країни можливостей та якісної інтеграції. Це включає створення багатомовного інформаційного порталу та використання соцмереж (Facebook, TikTok, LinkedIn) для просування можливостей (за прикладом німецької «Make it in Germany» або французької «Make it iconic. Choose France»);

- внутрішня інформаційна кампанія: поступове та обережне пояснення суспільству демографічної та економічної необхідності залучення мігрантів після війни, боротьба з негативними стереотипами та заохочення до допомоги у соціальній адаптації на побутовому рівні. Важливо, щоб суспільство розуміло мету політики.

3. Посилення ролі місцевого самоврядування (ОМС). Потенційні мігранти ставатимуть мешканцями громад, і саме на місцевому рівні відбуватиметься основна частина інтеграційних процесів. ОМС повинні отримати ширшу автономію та фінансову підтримку для розробки локальних інтеграційних програм. Опираючись на мережеву теорію Д. Мейсі, важливо залучати спільноти національних меншин як з'єднувальну ланку між новоприбулими мігрантами й українським суспільством.

4. Визначення профілю потенційних мігрантів та безпекові аспекти. Для мінімізації соціальних побоювань і ризиків національній безпеці, політика має бути контрольованою і цілеспрямованою.

- прогноз походження: переважна більшість мігрантів, ймовірно, походить з країн із нижчим або співмірним з Україною рівнем доходу, які мають безвізовий режим або спрощені умови в'їзду до нашої держави. Серед них - Азербайджан, Грузія, Молдова, Узбекистан, які, окрім бюрократичної простоти, мають певну мовну та культурну близькість з Україною;

- безпека: критично важливим є розробка механізмів безпекової перевірки зовнішніх мігрантів. Вихідці з Росії та Білорусі є проблемним

джерелом людських ресурсів через безпекову ситуацію.

*Висновки.* У підсумку, перспектива повоєнного відновлення України формує новий стратегічний запит на залучення іноземних мігрантів як один із ключових факторів подолання демографічної кризи та збереження суспільної стійкості. Проведений соціологічний аналіз показує, що міграція в сучасному світі є не просто економічним процесом переміщення робочої сили, а багатовимірним соціальним явищем, яке змінює структури суспільства, рівень соціальної згуртованості та характер міжкультурних взаємодій.

Осмислення міжнародного досвіду Німеччини, Франції та Швеції доводить, що потенційні економічні вигоди від залучення мігрантів справді можуть бути значними, але лише за умови паралельного створення ефективної інституційної системи інтеграції, здатної запобігати сегрегації та міжкультурним конфліктам.

Емпіричні результати опитування демонструють, що українське суспільство загалом усвідомлює потребу залучення зовнішніх мігрантів та переважно позитивно сприймає цю ідею. Водночас, респонденти наголошують на важливості контролю за походженням мігрантів, вимогах знання мови, поваги до законів та культурних норм. На рівні приватних контактів спостерігається певна обережність, що підтверджує важливість інституційної підтримки інтеграційних процесів.

Порівняння нормативно-правової бази та результатів опитування виявляє ключову проблему: Україна наразі не має цілісної системи інтеграційної політики. Відсутність єдиного Міграційного кодексу, стандартизованих державних мовних курсів та мовної сертифікації, слабка участь місцевого самоврядування створюють ризики для можливих соціальних напружень у майбутньому.

Враховуючи вищенаведене, резюмуємо, що політика залучення іноземних мігрантів в Україну повинна ґрунтуватися на чотирьох ключових засадах: (1) розбудові комплексної інтеграційної інфраструктури; (2) комунікаційній підтримці та роботі з суспільними настроями; (3) посиленні ролі місцевого самоврядування та (4) чіткому визначенні безпекових критеріїв. Лише поєднання економічної доцільності з соціологічним розумінням міжкультурних процесів дасть Україні можливість перетворити міграцію на ресурс модернізації, відновлення та довгострокової стійкості.

#### Використана література:

1. UNHCR. (2025). Situation Ukraine refugee situation. UNHCR Data Portal. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
2. Center for Economic Strategy. (2025, May 2). Ukrainian refugees after three years abroad: Fourth wave of research. Center for Economic Strategy. [https://ces.org.ua/refugees\\_fourth\\_wave/](https://ces.org.ua/refugees_fourth_wave/)
3. World Bank. (2025). Population, total – Ukraine. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=UA>
4. Forbes Ukraine. (2025). Україні потрібно буде залучати мінімум 300 000 мігрантів щороку. Соціологиня Елла Лібанова про екзистенційні проблеми з демографією і що можна зробити? Forbes.ua. <https://forbes.ua/war-inukraine/35-mln-ukraintsiv-u-2033-mu-nadzvichayno-optimistichniystsenarij-sotsiologinya-ella-libanova-pro-veliki-problemi-z-demografieyu-vukraini-yaki-zarodilisya-shche-doviyni-shcho-z-tsim-robiti-25092023-16201>
5. United Nations. (2025). Towards a new global compact migration [Speech/Article]. <https://www.un.org/sg/en/content/sg/articles/2018-01-11/towards-new-global-compact-migration>

6. European Economic Community. (1957). Treaty of Rome (EEC): EUR-Lex. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0023>
7. Dorn, S. (2025, 5 березня). Trump's 'Mass Deportation' Plans: President Bans Undocumented Immigrants from Public Benefits. *Forbes*. <https://www.forbes.com/sites/saradorn/2025/02/20/everything-to-know-about-trumps-mass-deportation-plans-as-president-bans-undocumented-immigrants-from-public-benefits/>
8. migrando.de. (2025, 30 січня). "5-Point Plan of the CDU against Illegal Migration -Anwalt Reagiert." <https://migrando.de/en/video/general/5-punkte-plan-der-cdu-gegen-illegale-migration/>
9. Lee, E. S. (1966). A Theory of Migration. *Demography*, 3(1), 47–57. <https://doi.org/10.2307/2060063>
10. Harris, J. R., & Todaro, M. P. (1970). Migration, Unemployment and Development: A Two-Sector Analysis. *The American Economic Review*, 60(1), 126–142.
11. de Haas H. (2021). A theory of migration: the aspirations-capabilities framework. *Comparative migration studies*, 9(1), 8. <https://doi.org/10.1186/s40878-020-00210-4>
12. Stark, Oded, and David E. Bloom. «The New Economics of Labor Migration.» *The American Economic Review* 75, no. 2 (1985): 173-78. <http://www.jstor.org/stable/1805591>.
13. Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., & Taylor, J. E. (1993). Theories of International Migration: A Review and Appraisal. *Population and Development Review*, 19(3), 431–466. <https://doi.org/10.2307/2938462>
14. Alastair Ager and Alison Strang, «Understanding Integration: A Conceptual Framework,» *Journal of Refugee Studies* 21, no. 2 (2008): 166-91.
15. Berry, J. W. (1997). Immigration, Acculturation, and Adaptation. *Applied Psychology*, 46(1), 5–34.
16. European Commission. (2021). Action Plan on Integration and Inclusion 2021–2027. Publications Office of the EU.
17. Mellersh, N. (2024, 30 жовтня). Germany to Reduce Welfare Benefits for Asylum Seekers in 2025. *InfoMigrants*. <https://www.infomigrants.net/en/post/60890/germany-to-reduce-welfare-benefits-for-asylum-seekers-in-2025>
18. Gordon Allport, *The Nature of Prejudice* (Cambridge, MA: Addison-Wesley, 1954).
19. Thomas F. Pettigrew and Linda R. Tropp, «A Meta-Analytic Test of Intergroup Contact Theory,» *Journal of Personality and Social Psychology* 90, no. 5 (2006): 751-83.
20. Alejandro Portes, «Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology,» *Annual Review of Sociology* 24 (1998): 1-24.
21. International Organization for Migration (IOM). (2023). *Ukraine Displacement Report*.
22. Peach, C. (1997). Postwar migration to Europe: reflux influx refuge. *Social Science Quarterly*, 78, 269–283.
23. Surak, K. (2013). *Guestworkers: A Taxonomy*. *New Left Review*.
24. Petit, B. (1979). The New France: A Society in Transition, 1945–1977. *Contemporary French Civilization*, 3(2), 308–310. <https://doi.org/10.3828/cfc.1979.3.2.012>
25. Le Monde.fr. (2024, 28 березня). French Lawmakers Condemn 1961 Paris Massacre of Algerians. *Le Monde.fr*. [https://www.lemonde.fr/en/politics/article/2024/03/28/french-lawmakers-pass-resolution-condemning-1961-paris-massacre-of-algerians\\_6662886\\_5.html](https://www.lemonde.fr/en/politics/article/2024/03/28/french-lawmakers-pass-resolution-condemning-1961-paris-massacre-of-algerians_6662886_5.html)

26. The Swedish Institute for Social Research, & ECOTEC Research and Consulting Ltd. (1996). Labour Market Studies: Sweden (Report No. 1).
27. Global Affairs. (n.d.). Gates of Valhalla: Sweden's Migration Policy. Retrieved from <https://en.unav.edu/web/global-affairs/detalle/-/blogs/puertasdel-valhalla-la-politica-migratoria-sueca>
28. Проєкт «Візія – 2033: «Збереження і розвиток трудових ресурсів України в найближче десятиліття». (2024). Аналіз Міграційної Політики Держав: Орієнтири для України.
29. Krynytska, N., & Komziuk, A. (2024). The Migration Policy of Ukraine Concerning Foreigners in the Context of Post-War Reconstruction. Right to Protection.
30. Міжнародна організація з міграції (МОМ), Представництво в Україні. (2014). Дослідження з питань інтеграції, злочинів на ґрунті ненависті та дискримінації різних категорій мігрантів.

#### References:

1. UNHCR. (2025). Situation Ukraine refugee situation. UNHCR Data Portal. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
2. Center for Economic Strategy. (2025, May 2). Ukrainian refugees after three years abroad: Fourth wave of research. Center for Economic Strategy. [https://ces.org.ua/refugees\\_fourth\\_wave/](https://ces.org.ua/refugees_fourth_wave/)
3. World Bank. (2025). Population, total – Ukraine. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=UA>
4. Forbes Ukraine. (2025). Ukraine will need to attract at least 300,000 migrants each year. Sociologist Ella Libanova on existential problems with demography and what can be done? Forbes.ua. <https://forbes.ua/war-inukraine/35-mln-ukraintsiv-u-2033-mu-nadzvichayno-optimistichniysenariy-sotsiologinya-ella-libanova-pro-veliki-problemi-z-demografiiyu-vukraini-yaki-zarodilisa-shche-do-viyni-shcho-z-tsim-robiti-25092023-16201>
5. United Nations. (2025). Towards a new global compact migration [Speech/Article]. <https://www.un.org/sg/en/content/sg/articles/2018-01-11/towards-new-global-compact-migration>
6. European Economic Community. (1957). Treaty of Rome (EEC): EUR-Lex. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0023>
7. Dorn, S. (2025, 5 March). Trump's 'Mass Deportation' Plans: President Bans Undocumented Immigrants from Public Benefits. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/saradorn/2025/02/20/everything-to-know-about-trumps-mass-deportation-plans-as-president-bans-undocumentedimmigrants-from-public-benefits/>
8. migrando.de. (2025, 30 January). "5-Point Plan of the CDU against Illegal Migration -Anwalt Reagiert." <https://migrando.de/en/video/general/5-punkte-plan-der-cdu-gegen-illegale-migration/>
9. Lee, E. S. (1966). A Theory of Migration. *Demography*, 3(1), 47–57. <https://doi.org/10.2307/2060063>
10. Harris, J. R., & Todaro, M. P. (1970). Migration, Unemployment and Development: A Two-Sector Analysis. *The American Economic Review*, 60(1), 126–142.
11. de Haas H. (2021). A theory of migration: the aspirations-capabilities framework. *Comparative migration studies*, 9(1), 8. <https://doi.org/10.1186/s40878-020-00210-4>
12. Stark, Oded, and David E. Bloom. «The New Economics of Labor Migration.» *The American Economic Review* 75, no. 2 (1985): 173-78. <http://www.jstor.org/stable/1805591>.

13. Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., & Taylor, J. E. (1993). Theories of International Migration: A Review and Appraisal. *Population and Development Review*, 19(3), 431–466. <https://doi.org/10.2307/2938462>
14. Alastair Ager and Alison Strang, «Understanding Integration: A Conceptual Framework,» *Journal of Refugee Studies* 21, no. 2 (2008): 166-91.
15. Berry, J. W. (1997). Immigration, Acculturation, and Adaptation. *Applied Psychology*, 46(1), 5–34.
16. European Commission. (2021). Action Plan on Integration and Inclusion 2021–2027. Publications Office of the EU.
17. Mellersh, N. (2024, 30 October). Germany to Reduce Welfare Benefits for Asylum Seekers in 2025. *InfoMigrants*. <https://www.infomigrants.net/en/post/60890/germany-to-reduce-welfarebenefits-for-asylum-seekers-in-2025>
18. Gordon Allport, *The Nature of Prejudice* (Cambridge, MA: Addison-Wesley, 1954).
19. Thomas F. Pettigrew and Linda R. Tropp, «A Meta-Analytic Test of Intergroup Contact Theory,» *Journal of Personality and Social Psychology* 90, no. 5 (2006): 751-83.
20. Alejandro Portes, «Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology,» *Annual Review of Sociology* 24 (1998): 1-24.
21. International Organization for Migration (IOM). (2023). *Ukraine Displacement Report*.
22. Peach, C. (1997). Postwar migration to Europe: reflux influx refuge. *Social Science Quarterly*, 78, 269–283.
23. Surak, K. (2013). Guestworkers: A Taxonomy. *New Left Review*.
24. Petit, B. (1979). The New France: A Society in Transition, 1945–1977. *Contemporary French Civilization*, 3(2), 308–310. <https://doi.org/10.3828/cfc.1979.3.2.012>
25. Le Monde.fr. (2024, 28 March). French Lawmakers Condemn 1961 Paris Massacre of Algerians. *Le Monde.fr*. [https://www.lemonde.fr/en/politics/article/2024/03/28/french-lawmakers-pass-resolution-condemning-1961-paris-massacre-of-algerians\\_6662886\\_5.html](https://www.lemonde.fr/en/politics/article/2024/03/28/french-lawmakers-pass-resolution-condemning-1961-paris-massacre-of-algerians_6662886_5.html)
26. The Swedish Institute for Social Research, & ECOTEC Research and Consulting Ltd. (1996). *Labour Market Studies: Sweden* (Report No. 1).
27. Global Affairs. (n.d.). Gates of Valhalla: Sweden's Migration Policy. Retrieved from <https://en.unav.edu/web/global-affairs/detalle/-/blogs/puertadel-valhalla-la-politica-migratoria-sueca>
28. Project “Vision - 2033: “Preservation and Development of Ukraine's Labor Resources in the Coming Decade”. (2024). *Analysis of the Migration Policy of States: Guidelines for Ukraine*.
29. Krynytska, N., & Komziuk, A. (2024). *The Migration Policy of Ukraine Concerning Foreigners in the Context of Post-War Reconstruction. Right to Protection*.
30. International Organization for Migration (IOM), Office in Ukraine. (2014). *Study on integration, hate crimes and discrimination against different categories of migrants*.

## **FORMATION OF POLICY ON ATTRACTING FOREIGN MIGRANTS TO UKRAINE IN THE SOCIOLOGICAL DISCOURSE**

T. Prokhasko

Ivan Franko National University of Lviv,  
1 Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000,  
t.prokhasko@lnu.edu.ua  
<https://orcid.org/0009-0002-9580-4791>

The article is devoted to the sociological analysis of the formation of a policy of attracting foreign migrants to Ukraine in the context of post-war reconstruction. It is emphasized that the demographic crisis caused by Russian aggression creates a critical need for the restoration of human capital, and controlled immigration can become a key tool for the country's modernization. The paper examines common theoretical approaches to the study of migration, ranging from the controversial «push-pull» model and the new economy of labor migration to network theory and the concept of «aspirations-capabilities». Based on the international experiences of Germany, France, and Sweden, this analysis examines the social risks and institutional challenges associated with the reception and integration of migrants. The results of an empirical quantitative study on the attitude of Ukrainians towards the potential attraction of migrants are presented, demonstrating a generally positive perception, but also some caution in private contacts. Key gaps in Ukrainian integration policy were identified, and strategic priorities were formulated: creating a comprehensive integration system, strengthening communication support, activating the role of local government, and taking security aspects into account. It was concluded that an effective immigration and integration policy is a necessary condition for sustainable post-war development of Ukraine.

Keywords: migration, immigration policy, war, post-war recovery, social integration, demographic crisis, human capital, intercultural interaction, international experience, Ukrainian society.

Стаття надійшла до редколегії 04.10.2025

Прийнята до друку 11.11.2025